

13. IMF Working Paper. Assessing Fiscal Stress / Prepared by Emanuele Baldacci, Iva Petrova, Nazim Belhocine, Gabriela Dobrescu, and Samah Mazraani. – May 2011 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.imf.org/external/pubs/ft/wp/2011/wp11100.pdf>.
14. IMF Working Paper Measuring Fiscal Vulnerability and Fiscal Stress: A Proposed Set of Indicators / Prepared by Emanuele Baldacci, James McHugh, and Iva Petrova – April 2011 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.imf.org/external/pubs/ft/wp/2011/wp1194.pdf>.

УДК 336.717

Паньків Х.П.

*асистент кафедри фінансів, грошового обігу і кредиту
Львівського національного університету імені Івана Франка*

Раделицький Ю.О.

*кандидат економічних наук,
доцент кафедри обліку й аудиту
Львівського національного університету імені Івана Франка*

РОЛЬ КАПІТАЛІЗАЦІЇ ТА ЛІКВІДНОСТІ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ СТАБІЛЬНОГО ФУНКЦІОНУВАННЯ БАНКІВ УКРАЇНИ

Розглянуто сутність ліквідності та капіталізації банків. Висвітлено необхідність комплексного їхнього дослідження для виявлення взаємодії та взаємодоповнення. Розкрито піраміду банківських ризиків з метою визначення ролі капіталізації та ліквідності для фінансової стабільності банку. Проаналізовано сучасний стан достатності банківського капіталу та ліквідності, що в підсумку дало змогу обґрунтувати пріоритетність забезпечення ліквідності вітчизняних банків для ефективного функціонування банківських установ в умовах фінансової кризи.

Ключові слова: банк, ліквідність, ризик ліквідності, банківський капітал, капіталізація, банківські ризики, Національний банк України, достатність капіталу та ліквідності.

Паньків Х.П., Раделицький Ю.О. РОЛЬ КАПИТАЛИЗАЦИИ И ЛИКВИДНОСТИ В ОБЕСПЕЧЕНИИ СТАБИЛЬНОГО ФУНКЦИОНИРОВАНИЯ БАНКОВ УКРАИНЫ

Рассмотрена сущность ликвидности и капитализации банков. Отражена необходимость комплексного их исследования для выявления взаимодействия и взаимодополнения. Раскрыта пирамида банковских рисков с целью определения роли капитализации и ликвидности в финансовой стабильности банка. Проанализировано современное состояние достаточности банковского капитала и ликвидности, что в итоге позволило обосновать приоритетность обеспечения ликвидностью отечественных банков для эффективного функционирования банковских учреждений в условиях финансового кризиса.

Ключевые слова: банк, ликвидность, риск ликвидности, банковский капитал, капитализация, банковские риски, Национальный банк Украины, достаточность капитала и ликвидности.

Pan'kiv K.P., Radelyts'kyu Y.O. THE ROLE OF CAPITALIZATION AND LIQUIDITY IN PROVIDING OF STABLE FUNCTIONING TO BANKS OF UKRAINE

The essence of bank's liquidity and capitalization is considered. The necessity of its comprehensive research for detection of interaction and complementarity is represented. The pyramid of bank's risks in order to determine the role of capitalization and liquidity for financial stability of bank is revealed. The current state of bank's capital and liquidity sufficiency that eventually enable to justify the priority of domestic banks providing by liquidity for effective functioning of banking institutions in financial crisis condition is analyzed.

Keywords: bank, liquidity, liquidity risk, bank's capital, capitalization, bank's risks, National Bank of Ukraine, sufficiency of capital and liquidity.

Постановка проблеми. Перспективи розвитку будь-якого банку значною мірою визначаються рівнем його капіталізації, адже достатність банківського капіталу характеризує ступінь фінансової стійкості комерційного банку та є джерелом для покриття втрат від фінансових ризиків. Проте проблема ризиків й, зокрема, ризику ліквідності та ролі власного капіталу у її вирішенні є значно глибшою. З огляду на це, питання сприяння власним капіталом запобіганню потраплянню банку у кризу ліквідності та віднесення нарощення капітальної бази чи управління ліквідністю до більш пріоритетного є досить актуальними.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Як об'єкт вивчення капіталізація та ліквідність знаходилися у центрі досліджень у працях зарубіжних і вітчизняних науковців, зокрема М.Д. Алексеєнка, В.М. Гейця, О.В. Дзюблюка, О.І. Лаврушина,

Ф. Мишкіна, В.І. Міщенко, А.М. Мороза, Г.С. Панової, Л.О. Примостки, П.С. Роуза, М.І. Савлука, Дж.Ф. Сінкі та ін. Однак наукові напрацювання цих учених пов'язані з процесом управління зазначеними економічними категоріями окремо один від одного та в них менше приділено уваги комплексному дослідженню їх взаємодії та взаємодоповнення.

Постановка завдання. Метою статті є визначення ролі капіталізації та ліквідності для забезпечення стабільного функціонування банківських установ на основі оцінки достатності капіталу та ліквідності вітчизняних банків в сучасних умовах господарювання.

Виклад основного матеріалу дослідження. Зауважимо, що тлумачення поняття банківської ліквідності у сучасній економічній літературі і практиці є неоднозначним. Ліквідність можна розглядати як з погляду окремого банку, так і банківської системи загалом, або активів та пасивів, чи виконання

зобов'язань перед резидентами та нерезидентами тощо. З позиції Національного банку України ліквідність банківської установи визначається як здатність банку забезпечити своєчасне виконання своїх грошових зобов'язань, яка визначається збалансованістю між термінами і сумами погашення розміщених активів та періодами і сумами виконання зобов'язань банку, а також термінами та сумами інших джерел і напрямів використання коштів [1].

Економічний зміст та характеристику ліквідності банку відображає ризик ліквідності, який розкриває її не лише як нездатність чи неможливість банку своєчасно та без втрат залучити додаткові фінансові ресурси чи реалізувати наявні активи для виконання взятих зобов'язань перед кредиторами та вкладниками, а й отримання збитків (втрати частини капіталу) внаслідок цього [2, с. 316]. На нашу думку, найвдалішим є визначення, запропоноване Базельським комітетом з банківського нагляду, який тлумачить його як «ризик втрати спроможності фінансувати збільшення активів та виконувати зобов'язання, коли настає час їх виконання».

З огляду на рівень капіталізації банків, варто зазначити, що він є агрегованим показником достатності капіталу як кожного банку зокрема, так і банківської системи загалом, а його зростання – важливий чинник забезпечення стабільного функціонування та розвитку банківської діяльності. Однак в економічній літературі не існує єдиного підходу до визначення суті капіталізації банку. Так як найголовнішою ознакою капіталу є його здатність приносити додану вартість, тому й сутність капіталізації будуть формувати економічні та юридичні відносини власності щодо перетворення різних матеріальних і нематеріальних ресурсів у вартість, здатну в процесі самозростання приносити додану вартість [3, с. 99]. На наш погляд, капіталізація банку – це процес взаємодії економічних і юридичних відносин з матеріальними та нематеріальними ресурсами, у результаті якого відбувається перетворення доданої вартості (прибутку) в банківський капітал за умов подальшої трансформації його у вигляді інвестицій у реальний сектор економіки.

Відзначимо, що низький рівень капіталізації зовсім не згадується серед причин банкрутства банків. За даними рейтингової компанії Moody's, основними причинами дефолту 60 банків України, Росії та Казахстану, загальний обсяг зобов'язань яких становив 84 млрд грн, під час останньої світової фінансової кризи були: втрата ліквідності у 96% випадків, ризикованість активних операцій – 70%, відтік депозитів – 52%, залежність від грошового ринку – 48%, операції з пов'язаними особами – 48%, значна концентрація кредитів – 30%, ринковий ризик – 17%. Раптовий відтік коштів був найбільшим в Україні – 24% від загального обсягу, в Росії – 11% та у Казахстані – 8% [4, с. 239].

Зважаючи на зазначені причини банкрутств, доцільним є висновок про наявність певної ієрархії ризиків, яку можна формалізувати у вигляді піраміди (рис. 1). Ця піраміда побудована за двома критеріями: загроз (збитків), які несе у собі кожний сектор піраміди, та керованості кожного сектора. Таким чином, ризики вищих секторів несуть у собі більші загрози і менше піддаються врегулюванню методами ризик-менеджменту, а ризики нижчих секторів, навпаки, є менше загрозовими і більш регульованими. Згідно з цією пірамідою, найзагрозливішим ризиком є повна втрата ліквідності, наслідком якої є банкрутство банку.

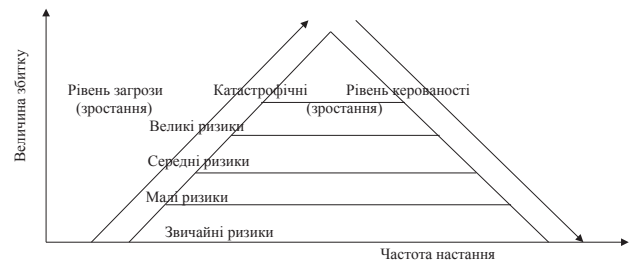

Рис. 1. Піраміда банківських ризиків [4]

Необхідно відмітити, що уникнути банкрутства банківської установи традиційними інструментами ризик-менеджменту у реаліях неможливо. Тому і власний капітал, на який спираються ці інструменти, втрачає свою захисну функцію. Власники та вищий менеджмент банку опиняються перед вибором докапіталізувати банк і таким чином відновити ліквідність та уникнути банкрутства, що знаходиться за межами традиційного ризик-менеджменту, чи збанкрутувати і втрати власний капітал [4, с. 240-241]. З огляду на зазначене, важливим є питання ролі капіталізації у забезпеченні ліквідності банків, з цією метою проаналізуємо, наприклад, банкрутство банку «ТАВРИКА». Так, за офіційними даними НБУ, станом на 01.01.2013 р. власний капітал ПАТ «БАНК «ТАВРИКА» становив 350 млн грн, загальний розмір вкладів – 2,6 млрд грн. Банк посідав 60 позицію зі 175 банківських установ України [5]. У листопаді 2012 р. фінустанова достроково повернула кредит НБУ, термін якого спливав у 2013 р., взамін на обіцянку рефінансування. Проте НБУ не надав коштів, що призвело до розриву ліквідності за поточними зобов'язаннями (основні ресурси були виділені на довготермінові кредити) і спровокувало відтік грошей. У разі ж надходження обіцяного рефінансування у сумі 350 млн грн банк мав би можливість виходу зі штучно створеної кризи та виплатити би вкладникам їхні кошти. Водночас докапіталізація банку на 100 млн грн [6], яку провели акціонери 7 грудня 2012 р. не змінила ситуації. НБУ 20 грудня 2012 р. приймає рішення про визнання банку неплатоспроможним.

Зауважимо, що згідно з Постановою Правління Національного банку України «Про внесення змін до деяких нормативно-правових актів Національного банку України» від 28.12.2011 № 479, нововведенням є норматив співвідношення регулятивного капіталу та зобов'язань (НЗ-1), що відображає достатність власних коштів банку для виконання зобов'язань перед вкладниками та кредиторами, а його нормативне значення має становити не менше 10% [1].

Загалом, у таблиці 1 відображено результати дослідження виконання нормативів капіталу та ліквідності банками України.

На основі аналізу наведених у таблиці даних можна зробити висновок про позитивну тенденцію до збільшення обсягу регулятивного капіталу вітчизняних банків 2008–2013 рр., а значення нормативу достатності (адекватності) регулятивного капіталу банківських установ, незважаючи на незначне його зменшення упродовж 2011–2013 рр., станом на 31.12.2013 р. було майже удвічі більшим за нормативне (17,55%). З огляду на це, маємо усі підстави вважати, що в цілому вітчизняний банківський сектор був спроможний своєчасно та в повному обсязі розрахуватися за своїми зобов'язаннями, що впли-

Таблиця 1

Динаміка виконання нормативів достатності капіталу та ліквідності комерційними банками 2008–2013 рр.

Період	Нормативи капіталу							
	Н1 – норматив мінімального розміру регулятивного капіталу (млн грн)		Н2 – норматив достатності (адекватності) регулятивного капіталу		Н3 – коефіцієнт співвідношення регулятивного капіталу до сукупних активів		Н3-1 – коефіцієнт співвідношення регулятивного капіталу до зобов'язань	
	Фактичне значення	Нормативне значення	Фактичне значення	Нормативне значення	Фактичне значення	Нормативне значення	Фактичне значення	Нормативне значення
2008 р.	100987,9	10 млн євро	13,16	Не менше 10%	10,09	Не менше 4%	–	Не менше 10%
2009 р.	139003,4	75 млн грн	18,28		13,86	–		
2010 р.	156083,9	120 млн грн	20,34		14,35	–		
2011 р.	173577,6		18,51		14,82	–		
2012 р.	177991,9		18,09		14,95	–		
2013 р.	192916,0		17,55		13,85	17,30		
I півр. 2014 р.	184639,8	15,18	12,36		15,25			
Період	Н4 – норматив миттєвої ліквідності		Н5 – норматив поточної ліквідності		Н6 – норматив короткострокової ліквідності			
	Фактичне значення	Нормативне значення	Фактичне значення	Нормативне значення	Фактичне значення	Нормативне значення		
2008 р.	50,20	Не менше 20%	72,41	Не менше 40%	32,38	Не менше 20%		
2009 р.	65,74		70,30		33,77			
2010 р.	55,64		81,11		91,73			
2011 р.	58,43		73,33		93,97	Не менше 60%		
2012 р.	57,38		84,30		90,37			
2013 р.	50,85		85,81		86,96			
I півр. 2014 р.	42,40		76,44		83,46			

Джерело: побудовано автором на основі [5]

вають із торговельних, кредитних або інших операцій грошового характеру.

Необхідно зазначити, що коефіцієнт миттєвої ліквідності (Н4) значно перевищує нормативне значення в 20%, отже, за цим показником для банківської системи України характерна надлишкова ліквідність. Водночас коефіцієнт поточної ліквідності у 2008–2013 рр. також достатньо високий. Таким чином, банки були здатні виконувати свої поточні зобов'язання за рахунок ліквідних активів терміном погашення до 31 дня.

Значення нормативу короткострокової ліквідності (Н6) збільшилося з 35,88% на початок 2010 р. до 91,73% на кінець цього ж року. Причиною такого підвищення показника є зміни Інструкції НБУ «Про порядок регулювання діяльності банків в Україні» від 28.08.2001 № 368 [1], згідно з якими нормативне значення коефіцієнта короткострокової ліквідності зросло з 20 до 60%. Таким чином, банки здатні забезпечити виконання своїх зобов'язань протягом одного року.

Дані таблиці 1 свідчать про те, що, порівнюючи виконання фактичних значень показників достатності капіталу та ліквідності над їхніми нормативними значеннями, варто відзначити, що перевиконання обов'язкових значень відбувається переважно за нормативами ліквідності, особливо нормативом миттєвої ліквідності, зокрема найвищі з них були у 3,3 рази у 2013 р., 2,9 рази у 2012 р. тощо. Також високі значення перевиконання нормативних значень спостерігається за нормативом поточної ліквідності – 2,1 рази у 2013 р. та 2,1 рази у 2012 р. Перевиконання фактичного значення нормативу короткострокової ліквідності над обов'язковим значенням у 2013 р. становило 1,4 рази, а найбільшим це значення було у 2011 р. – 1,6 рази. Якщо взяти до уваги нормативи до-

статності капіталу, то перевиконання обов'язкового значення регулятивного капіталу у 2013 р. становило лише 1,6 рази, а найбільшим воно було у 2009 р. – 1,8 рази, нормативу адекватності регулятивного капіталу у 2013 р. – 1,8 рази, найбільше – у 2009 р. (2,0 рази). Серед показників достатності капіталу найбільшим перевиконанням нормативного значення спостерігалось за коефіцієнтом співвідношення регулятивного капіталу та активів у 2008 р. – 2,5 рази, у 2013 р. воно становило 1,5 рази. Тобто можемо дійти висновку, що порівняно з нормативами достатності капіталу комерційні банки більше акцентували увагу на забезпеченні ліквідності та не лише дотриманні нормативних значень, але їх перевиконанні удвічі, а подекуди і втричі.

Отже, можемо зробити висновок, що власний капітал комерційного банку навіть з дотриманням ним нормативів адекватності капіталу неспроможний протистояти ризику ліквідності. За таких умов лише додаткова капіталізація може послабити дефіцит ліквідності та запобігти їх банкрутству. Обсяги такої капіталізації повинні визначатися виходячи не зі значень нормативів достатності капіталу та інших економічних нормативів, а з потреб у ліквідних коштах та з огляду на сучасні вітчизняні умови господарювання. Так, за оцінкою Fitch, девальвація гривні на 30% призведе до скорочення капіталізації банківської системи на 2 процентних пункти за рахунок зростання вартості валютних активів [7]. На думку фахівців, найбільша докапіталізація може знадобитися Укрсопбанку (646 млн грн), Приватбанку (468 млн грн), «Дельта Банку» (320 млн грн), «ВТБ Банку» (290 млн грн), Промінвестбанку (270 млн грн), «ВіЕйБі Банку» (122 млн грн), «Альфа-банку» (119 млн грн) [8].

У 2013 р. обсяг власного капіталу банківської системи України становив 180,9 млрд грн, що на

Таблиця 2

Основні показники діяльності банківської системи України, 2007–2013 рр.

Показники	Роки	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	01.10.2014
Власний капітал, млрд грн		69,6	119,3	115,2	137,7	155,5	169,3	180,9	166,3
Темпи зростання власного капіталу, %		163,4	171,4	96,6	119,5	112,9	108,9	106,8	91,9
Статутний капітал, млрд грн		42,9	82,4	119,2	145,8	171,9	175,2	183,5	181,8
Темпи зростання статутного капіталу, %		163,1	192,1	144,7	122,3	117,9	101,9	104,7	99,1
Частка статутного капіталу у ВК, %		61,6	69,1	100,8	105,9	110,5	103,5	101,4	109,3
Активи, млрд грн		599,4	926,1	880,3	942,1	1054,3	1127,2	1262,9	1310,9
Темпи зростання активів, %		176,2	154,5	95,1	107,0	111,9	106,9	112,0	103,8
Співвідношення капіталу до активів, %		11,58	12,86	13,10	14,63	14,76	15,03	15,06	12,69
Співвідношення приросту капіталу й активів, %		83,2	131,0	69,4	235,0	108,4	128,9	56,7	-213,2
Ліквідні активи, млрд грн		69,5	86,6	100,8	177,5	196,6	249,7	260,5	286,4
Темпи зростання ліквідних активів, %		163,5	124,6	116,4	176,1	110,8	127,0	104,3	109,9
Співвідношення ліквідних активів до сукупних активів, %		11,6	9,35	11,45	18,84	18,65	22,15	20,63	21,85
Співвідношення ліквідних активів до капіталу, %		99,9	72,6	87,5	128,9	126,4	147,5	144,0	172,2
Результат діяльності, млрд грн		6,6	7,3	-38,4	-13,0	-7,7	4,9	2,4	-10,6
Темпи зростання результату діяльності, %		160,9	110,6	-526,0	166,1	140,8	263,6	49,0	-441,7

Джерело: побудовано автором на основі [5]

11,6 млрд грн (6,8%) більше, ніж у 2012 р. Однак, незважаючи на поступове збільшення значення цього показника, темпи його зростання були нижчими, ніж у 2010–2012 рр. Переважна більшість вітчизняних банків здійснювали нарощування власного капіталу насамперед шляхом збільшення статутного капіталу. Проте варто зазначити, що сукупний власний капітал є меншим, ніж статутний, що пояснюється значними обсягами нагромаджених збитків упродовж 2009–2011 рр. (табл. 2).

Істотні зміни темпів зростання власного капіталу банківської системи України з 171,4 до 99,1% упродовж 2009 р. були зумовлені насамперед від'ємним результатом діяльності банків, рівень якого на 01.12.2009 р. становив -38,4 млрд грн порівняно з +7,3 млрд грн на 01.12.2008 р. Проте темпи приросту капіталу не є адекватними темпам приросту активів. У 2010 р. приріст капіталу був удвічі більшим (235%), ніж приріст активів, а у 2013 р. – навпаки, що є підставою стверджувати про активізацію нагромадження власного капіталу або ж збільшення обсягів кредитування. Значення темпів зростання ліквідних активів показують позитивну тенденцію упродовж 2007–2013 рр., що також свідчить про нарощення ліквідної маси.

Однак знову ж таки, порівнюючи значення власного капіталу та ліквідності за даними таблиці 2, можемо стверджувати, що, незважаючи на незначний відсоток ліквідних активів у загальному обсязі активів (приблизно 20%) та в окремих випадках приріст капіталу був більшим, ніж приріст активів, починаючи з 2010 р. ліквідні активи перевищували величину власного капіталу на 28,9% до 44,0% у 2013 р. З огляду на це, пріоритетним завданням для вітчизняних банків є нагромадження ліквідних активів.

Повертаючись до піраміди банківських ризиків, складеної за величиною їх загроз та рівнем керованості, варто відзначити, що в основі цієї піраміди формуються першопричини ризиків і з'являються їхні перші ознаки, а загрози є найменшими з можливих. Тому у цьому секторі найлегше урегулювати ризик ліквідності методами ризик-менеджменту, спираючись на власний капітал, який здатний найповніше проявити тут свою захисну функцію. Однак

із підвищенням ризикових загроз урегулювання ситуації стає все складнішим, збільшуються їх обсяги, а, отже, і потреби в додаткових коштах. У результаті чого є ймовірність появи відхилень динаміки капіталу та динаміки обсягу ризику ліквідності через те, що у міру зростання ризикованості знижується інтерес інвесторів до фінансування та посилюється дія ризиків, що впливають на зменшення капіталу [4, с. 242].

З огляду на це, висновок про неспроможність власного капіталу протидіяти ризику ліквідності і запобігати банкрутству банку стосується лише найвищого сектора піраміди банківських ризиків – повної втрати ліквідності, коли банк із внутрішніх, а часто й зовнішніх причин не здатний власними силами уникнути повної втрати ліквідності і забезпечити адекватне співвідношення його обсягу та обсягу загроз, що несуть у собі ризики.

Висновки з проведеного дослідження. Отже, при виборі більш пріоритетного завдання – капіталізація чи ліквідність – необхідно сказати, що обсяг власного капіталу не є абсолютним чинником захисту від ризиків банківської діяльності, особливо ризику ліквідності. Безпосередньо рівень капіталізації банку не відіграє відчутної ролі у покращенні ліквідності, оскільки власний капітал вкладений в інші статті активу, дохідні, але зазвичай низьколіквідні. У такому разі лише додаткові внески учасників або реінвестування прибутку можуть бути джерелом поповнення ліквідності і відновлення платоспроможності банківської установи. Однак опосередковано власний капітал може запобігати розвитку кризи ліквідності у банку на ранніх стадіях її прояву, якщо власники вчасно розпізнають цю загрозу, а менеджментом банку будуть задіяні ефективні антикризові заходи.

Зважаючи на зазначене, першочерговим завданням є забезпечення ліквідності банків, що підтверджується перевиконанням фактичних значень показників ліквідності над їхніми нормативними значеннями порівняно з показниками достатності капіталу та перевищення ліквідної бази над капіталною, адже управління ризиком ліквідності є превентивним засобом значних втрат для банківських установ. Однак банківський капітал повинен

слугувати основою, на яку опираються методи та інструменти ризик-менеджменту, та амортизувати вплив фінансових ризиків на нижніх щаблях піраміди банківських ризиків. Проте показники достатності капіталу банків мають бути спрямовані не лише на дотримання їхніх нормативних значень, а й відповідати потребам у ліквідних коштах, оскільки чим з вищим рівнем капіталізації банк зустрінеться з ризиком ліквідності, тим вищим будуть шанси уникнути великих втрат.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Інструкція НБУ «Про порядок регулювання діяльності банків в Україні» від 28.08.2001 № 368 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua/cgiibin/laws/main.cgi?nreg=z0841-01>.
2. Паньків Х.П. Теоретичні основи банківської ліквідності / Х.П. Паньків // Науковий вісник Національного лісотехнічного університету України. – Випуск 23.1. – 2013. – С. 311-320.
3. Тиркало Р.І. Капіталізація банківської системи України: сучасний стан, проблеми, шляхи та перспективи зростання / Р.І. Тиркало, Н.М. Ткачук. – Тернопіль : Економічна думка ТНЕУ. – 2010. – 328 с.
4. Савлук С.М. Власний капітал комерційного банку : монографія / С.М. Савлук. – К. : КНЕУ, 2012. – 459 с.
5. Офіційний сайт Національного банку України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.bank.gov.ua>.
6. Текст колективного звернення вкладників банку «Таврика» к руководству Украины [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://minfin.com.ua/blogs/dikkens/32909/>.
7. Банки скуповують долар перед девальвацією гривні [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://ipress.ua/news/banku_skupovuyut_dolar_pered_devalvatsiieyu_gryvni_10169.html.
8. Дубинський О. За кілька кроків до краху / О. Дубинський [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://gazeta.dt.ua/finances/za-kilka-krokov-vid-krahu_.html.

УДК 336.02

Нагайчук В.В.

*кандидат економічних наук,
доцент кафедри фінансів і кредиту*

*Вінницького навчально-наукового інституту економіки
Тернопільського національного економічного університету*

Панько В.В.

студент

*Вінницького навчально-наукового інституту економіки
Тернопільського національного економічного університету*

СУТНІСТЬ ФІНАНСОВОЇ СТРАТЕГІЇ ЯК ЕКОНОМІЧНОЇ КАТЕГОРІЇ

У статті досліджено сутність поняття «фінансова стратегія підприємства». Уточнено зміст поняття «фінансова стратегія» як одного із найважливіших видів функціональних стратегій підприємства. Запропоновано авторське тлумачення поняття «фінансова стратегія підприємства». Подано визначення управління фінансовою стратегією. Наведено етапи процесу управління фінансовою стратегією підприємства.

Ключові слова: стратегія, фінансова стратегія, підприємство, мета, завдання.

Нагайчук В.В., Панько В.В. СУЩНОСТЬ ФИНАНСОВОЙ СТРАТЕГИИ КАК ЭКОНОМИЧЕСКОЙ КАТЕГОРИИ

В статье исследована сущность понятия «финансовая стратегия предприятия». Уточнено содержание понятия «финансовая стратегия» как одного из важнейших видов функциональных стратегий предприятия. Предложено авторское толкование понятия «финансовая стратегия предприятия». Дано определение управления финансовой стратегией. Приведены этапы процесса управления финансовой стратегией предприятия.

Ключевые слова: стратегия, финансовая стратегия, предприятие, цель, задачи.

Nagaichuk V.V., Panko V.V. THE ESSENCE OF FINANCIAL STRATEGY AS ECONOMIC CATEGORY

The article explores the essence of the concept of «financial strategy of the enterprise». The concept of «financial strategy» as one of the most important functional strategies of the company is clarified. The author's interpretation of the term «financial strategy of the enterprise» is proposed. The definition of management of financial strategy is given. The stages of process of management of financial strategy of enterprise are resulted.

Keywords: strategy, financial strategy, enterprise, goal, objectives.

Постановка проблеми. Здатність оперативної та ефективно реагувати на зовнішні негативні фактори в ринковому середовищі є основою успішного розвитку підприємства. Висока фінансова стійкість і прибутковість суб'єкта господарювання досягається за рахунок ефективного управління фінансовою стратегією і використання фінансових інновацій у цьому процесі.

На сьогодні потреба управління фінансовою стратегією є важливим складником успішного функціонування будь-якого підприємства незалежно від розміру, організаційно-правової форми та виду ді-

яльності. Проте існуюче теоретико-методичне забезпечення управління фінансовою стратегією недостатньо ефективне та обґрунтоване як у науковому, так і організаційно-практичному вимірі. Про це свідчить відсутність єдиної послідовності етапів процесу управління фінансовою стратегією, методичних рекомендацій, які б комплексно враховували різні характеристики підприємств. Це зумовило об'єктивну необхідність подальшого розвитку теоретичних положень щодо ідентифікації фінансової стратегії підприємства.